

MITOS ECOLOGICOS (VIII)

Es desert avança cap a noltros

Es desert no avança cap a noltros..., noltros avançam cap a n'es desert, que no és lo mateix.

Sa desertització és procés d'esterilització des sòl: és sa pràctica anul.lació permanent de sa capacitat productiva natural des medi, i es pot aconseguir de moltes maneres, ja sigui amb intervenció o sense d'aigüa, perquè no hi plogui abastament com per que hi creixi res (menys de 200 o 250 litres per any), o perquè ploguent-hi més es sòl no ho aprecii així, o inclús per no existir ja es sòl, que és lo més corrent.

Independentment de consideracions de canvi climàtic, que no està demostrat que no sigui part d'un cicle natural, i si ho fos, no sabem en quin grau ni distribució, i si ho sabéssim si serà tant dolent com ens ho pinten, o inclús si serà bò...; lo que si està clar és que es canvi climàtic és irrellevant sobre ets procesos de desertització davant s'acció directa de s'home en sa modificació de sa productivitat des sòl: desertificació.

Altre cosa és que pareixi que es desert avanci a n'ets voltants des desert natural. Això sovint és així, i passa per ser ses àrees semiàrides ses més fràgils davant s'acció humana. O sigui, es medi aguanta més despropòsits com més plogui i amb més regularitat, més pla sigui, i millor sigui es sòl.

Avui a quasi tot aquell desert comparegut durant sa civilització humana, hi plou més de 200 litres anuals. Com ens ho hem fet?... Doncs amb molta cafreria i insistència!. Quasi sempre sa gènesi des procés té ses mateixes passes: presió demogràfica, colonització, misèria, foc, conreus marginals ineficients (en pendent, males terres,...), ramaderia extensiva (quasi sempre amb cabrum), fam, foc, ramaderia, fam, foc, ramaderia, fam, foc, ramaderia,.....fam.

Es desert té poc a veure amb camells, i molt que veure amb ovelles i cabres. N'Antonio Machado ho va descriure a *Campos de Castilla*... Es pot dir més cops, es pot dir més fort, però no es pot dir millor:

*El hombre de estos campos, que incendia pinares
y su despojo guarda como botín de guerra.
año hubo raído los negros encinares,
talado los robustos robles de la sierra.*

*Hoy ve a los hijos alejarse de sus lares,
la tempestad llevarse los limos de las tierras,
desde los largos ríos a los anchos mares,
y entre páramos malditos, trabaja, sufre y yerra.*

Sa desertització és es més greu problema mediambiental dets pobres, i més com més miserables són, ho ha estat sempre des de que sa civilització existeix; mentres ens consolem amb excuses de canvi climàtic i pardalades semblants no anirem a s'arrel de sa qüestió i farem retxes dins s'aigüa. S'arrel és simple: misèria+foc+pagès = erosió+degradació.

S'esterilització des sòl pot ser debuda, a més de per sa manca de pluja, per manca d'aigüa, es a dir de capacitat per retenir-la (agricultura incorrecta: on no pertoca, o amb mètodes

abusius), per contaminació (dipòsits de fems), per salinització (reguiu abusiu), per urbanització, per vent, o per erosió (si falta es sòl, falta tot inclús sa capacitat de amagatzemar aigüa). En general tots ets processos que porten a sa desertització surgeixen d'una històrica insostenibilitat en ets aprofitaments, priorititzant sa lluita contra sa misèria sobre sa sostenibilitat. A partir d'aquí lo demás són pardalades.

Així, lluita contra sa desertificació és lluita contra sa pobresa, excepte en ets països on podem permetre-nos es luxe de subvencionar sa conservació des medi natural. Lo que fa que a sa Vessant Mediterrània Europea, que tenguem problemes de desertificació es just culpa de no ser socialment conscients des fet de que mantenir aprofitaments insostenibles per ser tradicionals, és un anacronisme. Avui sa Unió Europea segueix subvencionant ramaderia extensiva de cabrum amb 3500 pts anuals per cap, segueix subvencionant explotacions de reguiu a manta (per canals i excloses), segueix subvencionant conreus per extensió sense tenir en compta si es fan o no en pendent, si tenen o no sòl suficient, o en general si són o no sostenibles,... perquè són úsos tradicionals.

A més de subvencionar s'erradicació de pràctiques rurals insostenibles, en lloc de subvencionar es seu manteniment, a n'ets països on es medi ambient té més valor com a patrimoni social, que com a proveïdor de recursos per matar sa fam, sa lluita contra sa desertització és regeneració de sa capacitat des sòl per amagatzemar aigüa, o sigui: aterraçar (quan no quedi més remei), reforestar, tancar, i genèricament frenar s'erosió. Tot amb accions tant més dràstiques com desastrosa hagi sigut s'història que ha portat a sa situació, o sigui tot amb accions regeneratives que no conservacionistes.

En *Chatebrian*, polític francès des segle XIX, escribia: *Es bosc precedeix a sa civilització, es desert la segueix.*

Tomeu Verd